

ePOOKI

OULUN AMMATTIKORKEAKOULUN TUTKIMUS- JA KEHITYSTYÖN JULKAISUT ISSN 1798-2022

ePooki 21/2021

Opettajavaihto Saksaan – interaktiivinen yhteisopetus verkossa

Schroderus Mira, Kurttila Sanna

16.3.2021 ::

Syksyllä 2020 Oulun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan yksikön kaksi lehtoria toteuttivat yhteisopetusta sosiaalialan opiskelijoille Saksaan paikallisen professorin kanssa. Opetuskielenä oli englanti ja menetelmänä interaktiivinen verkko-opetus. Tämän kaltainen opintojakso oli ensimmäinen laatuaan kyseisille opiskelijoille ja opettajille. Toteutus onnistui hyvin opiskelijoille tehdyn kyselyn ja opettajien kokemusten perusteella.

Opetuksen suunnittelu

Oulun ammattikorkeakoulu (Oamk) ja Stuttgartin Duale Hochschule Baden-Württemberg (DHBW) ovat tehneet jo vuosia yhteistyötä liiketalouden ja hoitotyön koulutuksien puitteissa. Kevättalvella 2020 Oulun ammattikorkeakoulun sosiaalialan ja kuntoutuksen osaston akateeminen kansainvälinen koordinaattori ja sosiaalialan lehtori kävivät keskustelemassa Stuttgartissa yhteistyömahdollisuuksista myös sosiaali- ja terveyspuolelle. DHBW:n professorit sekä kansainvälisen vaihdon ammattilaiset olivat erittäin kiinnostuneita laajentamaan yhteistyötä liiketalouden ja hoitotyönpuolelta myös sosiaalipuolelle.

DHBW:n professori ja Oamkin sosiaalityön lehtori aloittivat sähköpostitse ja Zoomin välityksellä suunnittelemaan viikon kestävästä opintokokonaisuudesta Stuttgartiin. Korona kuitenkin muutti suunnitelmia ja toteutus siirrettiin verkko-opetuksiksi (eOpetus, online-opetus). DHBW:n ja Oamkin yhteistyövälineeksi valikoitui Zoom-etätyöväline, sillä se oli molemmilla oppilaitoksilla käytettävissä.

Opintojakso suunnattiin stuttgartilaisille sosiaalialan opiskelijoille. Aiheena oli erilaisten hyvinvointiyhteiskuntien sosiaalipolitiikka sosiaalityön näkökulmasta ja niiden vertailu. Substanssit valittiin opettajien asiantuntijuuden mukaisesti. Teemoina olivat muun muassa kuntoutus, vammaisuus, lastensuojelu ja päihteet. Suunnitteluvaihe toteutettiin saksan kielellä.

Opetuksen toteuttaminen

Opintojakson sisältöä suunniteltiin Stuttgartin DHBW:n reunaehtojen mukaan. Opetus toteutui Zoomin välityksellä. Oamkin lehtoreilla oli opetuspäiviä kolme ja tunteja kertyi yhteensä 20. Opintojaksolle osallistui 13 opiskelijaa.

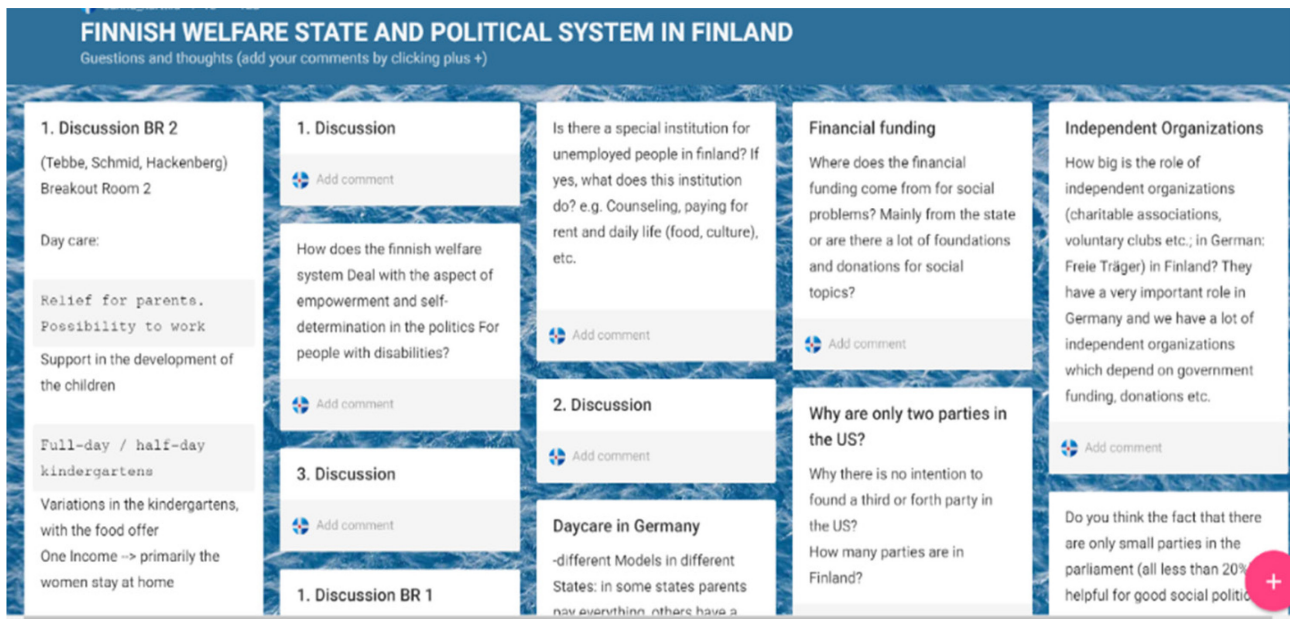
Opintojakson toteutuksen lähtökohtana oli yhteisopettajuusmenetelmä (tiimiohjaus, teamteaching, Co-teaching) suunnittelusta toteutukseen (ks. [11](#)). Oamkissa opetusta toteutti kaksi opettajaa samanaikaisesti (kuva 1), kuitenkin kumpikin keskittyen omiin substansseihinsa. DHBW:n professori osallistui Oamkin lehtoreiden toteuttamiin opetuspäiviin kuunnellen, osallistuen keskusteluun ja tehden kysymyksiä, ja hänen opetuspäivänsä toteutuivat erikseen. Lehtorit vaihtoivat ohjausvastuuta opetuspäivien aikana keskustellen keskenään ja kysyen toisiltaan tarkennuksia teemaan. Tavoitteena oli substanssitetouden syventämisen lisäksi elävöittää helposti monotoniseksi muuttuvaa verkko-opetusta.

Lehtoreiden tavoitteena oli opiskelijälähtöisyys ja sen vuoksi käytettiin soveltaen interaktiivista opetusmenetelmää. Se voidaan nähdä aktivoivana pedagogiikkana, jossa opettaja-opiskelijasuhteella on tärkeä asema. Tavoitteena on edistää opiskelijoiden osallistumisaktiivisuutta ja mahdollisuutta vaikuttaa omaan opiskeluunsa. Opettaja pyrkii tähän muun muassa luomalla hyväksyvää ilmapiiriä ja olemalla helposti lähestyttävä. ^[2] Opetuksen suunnittelu ja toteuttamisvaiheessa kiinnitettiin huomiota oppimiskokemuksen hyödyllisyyteen, opiskelijoiden mahdollisuuksiin keskustella, työskennellä pienryhmissä ja vaikuttaa opetuksen sisältöön. Myös opettajien helposti lähestyttävyyteen kiinnitettiin huomiota.

KUVA 1. Oamkin lehtorit toteuttamassa interaktiivista opetusta Saksaan (kuva: Pirkko Pietilä)

Interaktiivista opetusta toteutettiin Zoomin kautta tapahtuvien opetustuokioiden lisäksi myös Zoomin neuvotteluhuoneita (Breakout Room) ja sähköistä Padlet-alustaa hyväksikäyttäen. Padletin kautta opiskelijat pystyivät vaikuttamaan opintojakson sisältöön esittämällä kysymyksiä tai toiveita opetuksen aiheiksi. Lisäksi osa keskustelujen tuloksista kirjattiin Padlettiin. (Kuva 2.)

KUVA 2. Opiskelijoiden kommentteja Padlet-alustalla (kuva avautuu isommaksi klikkaamalla)

Opetuksessa kiinnitettiin huomiota vuorovaikutukseen ja opettaja-opiskelijasuhteen luomiseen varaamalla riittävästi aikaa esittäytymiseen. Tavoitteena oli tutustua opiskelijoihin, heidän pohjatietouteensa ja oppimisintresseihin. Opiskelijoita kannustettiin esittämään kysymyksiä ja heille annettiin lupa keskeyttää opettaja. Opetuksessa toteutettiin myös tietoisesti hiljaa olemista ja annettiin tilaa opiskelijapuheelle. Retorisia kysymyksiä ihmeteltiin yhdessä, substanssiin liittyvissä kysymyksissä kysyttiin muilta opiskelijoilta vastauksia ennen opettajien kommentointia. Opettajat vastasivat opiskelijoiden kysymyksiin yhdessä täydentäen toistensa vastauksia. Mikäli opettajat eivät tienneet vastausta tai osanneet muotoilla tietämystään nopeasti ja ymmärrettävästi vieraalle kielelle ja vieraaseen kulttuuriin sopivaksi, asiaan luvattiin palata seuraavan kontaktitunnin aikana. Näin myös toimittiin.

Opettajat pyrkivät luomaan hyväksyvän ilmapiirin ja olemaan helposti lähestyttäviä. Opiskelijoiden esille nostamat teemat otettiin huomioon ja heitä kannustettiin avoimeen ja ihmettelevän oppimisen ilmapiiriin. Opettajat peilasivat yhdessä opiskelijoiden kanssa yhteiskuntien erilaisia käytäntöjä ja rohkaisivat opiskelijoita ilmaisemaan omia huomioitaan. Huumoriakaan ei unohdettu avoimen ilmapiirin luonnissa, vaan välillä opettajat nauroivat itselleen, kun englanninkielinen sana hukkui tai Zoom ei toiminutkaan ajatuksen voimalla. Tilannekomiikan ja itseironian käyttö huumorin välineenä oli myös turvallinen ratkaisu vieraalla kielellä ja vieraassa opetusympäristössä toimiessa. Tätä kautta myös opettajien oma persoona ja innostus välittyi, mikä on oleellista interaktiivisessa opetuksessa (ks. [2]).

Opiskelijoiden osallistumisaktiivisuutta ja mahdollisuutta vaikuttaa omaan opiskeluunsa pyrittiin edistämään perehtymällä heidän tietotasoonsa ja kiinnostuksen kohteisiinsa. Ennen opintojakson alkua opiskelijat kirjasivat Padlet-alustalle heitä eniten kiinnostavat teemat. Ensimmäisen tunnin aikana opiskelijat kertoivat sosiaalialan opinnoistaan ja työkokemuksistaan, ja tätä kautta kartoitettiin heidän tietotasoaan. Lisäksi ensimmäisen tunnin aikana heiltä kysyttiin oppimistoiveita. Säännöllisesti opintojakson ajan, opiskelijoita muistutettiin oikeudestaan esittää kysymyksiä. Myös kysymyksiin pysähtyminen ja perehtyminen voitiin nähdä heidän osallistumisaktiivisuutensa ja vaikutusmahdollisuuksien tukemisena.

Opetuksen arviointi

Korkeakoulussa verkko-oppimisen ja verkko-opetuksen merkitys kasvaa. Kun verkko-opetusta tarkastellaan tutkimusten avulla (varsinkin verratessa lähiopetukseen tai hybridimalliin), tarkastellaan yleensä oppimistuloksia, opiskelijoiden tyytyväisyyttä tai opintojakson loppuun suorittaneiden määriä, hybridimallin ollessa usein toimivin vaihtoehto [3].

Opintojakson onnistumista analysoitaessa kiinnitettiin huomiota ennen kaikkea opiskelijoiden tyytyväisyyteen, sillä tietoa oppimistuloksista ja opintojakson loppuun suorittamisesta ei ollut. Opintojakson päätyttyä opiskelijoilla (n=13) oli mahdollisuus antaa palautetta Webropol-kyselyn avulla. Kyselyyn vastasi seitsemän (n=7) opiskelijaa. Kyselyssä pyrittiin tarkastelemaan opiskelijoiden tyytyväisyyttä.

Kyselyssä otettiin huomioon opiskelijoiden tyytyväisyys interaktiivisen opetuksen osa-alueisiin. Koska yhteisopettajuus toteutettiin verkossa, oli kiinnostavaa tietää, miten interaktiivinen opetus toteutui tässä kontekstissa. Tätä tutkittiin kysymällä opiskelijoiden tyytyväisyyttä interaktiiviseen opetusmenetelmään, ennen kaikkea opiskelijan opintojakson sisällön vaikutusmahdollisuuksien ja vuorovaikutukseen liittyen (ks. [21]). Opiskelijoilta kysyttiin muun muassa:

- Oliko opiskelijalla mahdollisuus keskustella substanssista opettajien ja opiskelijoiden kanssa?
- Oliko opintojaksolla tarpeeksi pienryhmätyöskentelyä?
- Oliko opiskelijalla mahdollisuutta vaikuttaa opetuksen sisältöön?
- Olivatko lehtorit helposti lähestyttäviä?

Opiskelijoilta kysyttiin myös heidän tyytyväisyyttään opintojaksoon oppimiskokemuksena seuraavilla kysymyksillä:

- Oliko opitut asiat hyödyllisiä?
- Lisääntyikö tietämys eri hyvinvointiyhteiskunnista, oliko relevanttia ja kattavaa?
- Lisääntyikö ymmärrys omasta yhteiskunnasta?

Vertailevan opintojakson tarkoituksena ei ollut lisätä pelkästään tietoa suomalaisesta yhteiskunnasta, vaan kehittää opiskelijoiden ymmärrystä heidän omasta yhteiskunnastaan.

Interaktiivisessa opetuksessa pyritään antamaan opiskelijalle aktiivinen rooli [21]. Kaikki opiskelijat olivat sitä mieltä, että heillä oli riittävästi mahdollisuuksia keskustella teemoista toisten opiskelijoiden ja opettajien kanssa. Suurin osa oli sitä mieltä, että heillä oli mahdollisuuksia tehdä tarpeeksi pienryhmätyöskentelyä breakout roomeissa. Suurin osa koki, että heidän oli mahdollista vaikuttaa kurssin sisältöön (6/7). Kaikki olivat sitä mieltä, että lehtorit olivat helposti lähestyttäviä ja reiluja.

Kaikki opiskelijat pitivät oppimiskokemusta hyödyllisenä ja kokivat tietämyksensä eri hyvinvointiyhteiskunnista kasvaneen. Suurin osa opiskelijoista piti saamaansa tietoa relevanttina ja kattavana (6/7), lisäksi ymmärrys omasta yhteiskunnasta lisääntyi (5/7).

Kaikki kyselyyn vastanneet opiskelijat olivat sitä mieltä, että kurssin sisältö vastasi kurssin tavoitteita ja teema oli mielenkiintoinen. Opiskelijat toivoivat lisää tämän kaltaista yhteisopetusta. Sekä opettajat että opiskelijat olivat tyytyväisiä opintojaksoon.

Oamkin lehtorit kokivat, että yhteistyöskentely kahden maan ja kolmen opettajan kesken sujui erittäin jouhevasti. Heidän mielestään substansseihin perehtyneisyys, avoin mieli yhteistyöhön, erilaisten hyvinvointiyhteiskuntajärjestelmien tuntemus sekä teoreettisella että käytännön tasolla edesauttoivat yhteistyötä. Tämän kaltaisesta opettajanvaihdosta jäivät puuttumaan yhteiset kahvipöytäkeskustelut saksalaisen omenapiirakan voimalla. Tämä oli harmi, sillä tämän kaltaisissa vapaamuotoisissa keskusteluissa usein kaikkein innovatiivisimmat ideat syntyvät [41] [51]. Lehtoreiden mielestä kansainvälistä tiimiopetusta suunniteltaessa on hyvä ottaa huomioon resurssit ja muun muassa niiden normaalia suurempi tarve suunnitteluvaiheessa. Opintojakson vertaileva perspektiivi toteutui erinomaisesti. Yhteiskuntien rakenteet kuin myös sosiaalityön arkiset käytännöt avautuivat refleктоimalla kahta erilaista hyvinvointiyhteiskuntaa toisiinsa.

Saksalaiset opiskelijat osallistuivat aktiivisesti keskusteluihin tunneilla. Interaktiivisen opetuksen ja oppimisen edistämiseksi tavoitteena onkin, että opettajien ja opiskelijoiden kesken olisi hyvä syntyä innostavia keskusteluja ja pohdintoja, jotka johtavat syvempään aiheeseen perehtymiseen [21].

Yhteenveto

Tämä opintojakso oli jo itsessään rohkea kokeilu, sillä se oli ensimmäinen vastaavanlainen Oamkin sosiaali- ja kuntoutusosastolla. Verkossa tapahtunut opettajavaihto Saksaan onnistui niin opiskelijoiden kuin opettajien mielestä erinomaisesti. Myös Oamkin lehtoreiden itsensä asettamat tavoitteet interaktiiviselle eli opiskelijakeskeiselle yhteisopettajuudelle toteutuivat toivotulla tavalla. Asianosaisten näkemyksenä on, että tämän kaltaisia oppimisen tilanteita ja opintojaksoja tarvitaan jatkossakin.

Mukana olleet Oamkin lehtorit ja DHBW:n professori ovat keskustelleet asiasta ja päätyneet jatkamaan yhteisopetusta verkossa. Tavoitteena on yhteistyön kehittäminen ja seuraavana askeleena onkin tämän kaltaisen opintojakson sisällyttäminen molempien oppilaitosten englanninkieliseen koulutustarjontaan sosiaalialan opiskelijoille syksyllä 2021. Kokonaisuus sopii myös sosiaalialan vaihto-opiskelijoille ja muille

sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille. Kyseistä opintojaksoa voisi tarjota sote-puolen opiskelijoiden lisäksi esimerkiksi liiketalouden opiskelijoille.

Kansainväliset Erasmus+ -vaihdot antavat paljon niin lähtijöille kuin vastaanottajille. Huomattava osa oppimisesta kohdistuu curriculumin ulkopuolisiin asioihin ja taitoihin. Tämän johdosta onkin toivottavaa, että lähitulevaisuudessa päästään kehittämään opettaja- ja opiskelijavaihtoon myös hybridimalli, missä fyysinen oppimis- ja opettamispaikan vaihto kulkee käsikädessä verkko-opetuksen kanssa. Tämä mahdollistaisi yhteistyön jo aivan uudella tasolla. Suunnitelmallinen, pitkäkestoisempi ja yhtenäinen opintokokonaisuus olisi mahdollista järjestää kahden tai useamman korkeakoulun välille.

Lähteet

1. [Bacharach, N., Heck, T. & Dank, M. 2004. Co-Teaching in Student Teaching: A case study. Paper presented at the annual meeting of the Association of Teacher Educators, Dallas, Texas.](#)
2. [Jääskelä, P., Klemola, U., Lerkkanen, M-K., Poikkeus, A-M., Rasku-Puttonen, H. & Eteläpelto, A. 2013. Yhdessä parempaa pedagogiikkaa. Interaktiivisuus opetuksessa ja oppimisessa. Jyväskylä: Jyväskylän tutkimuslaitos. Hakupäivä 9.2.2021. <https://ktl.jyu.fi/fi/julkaisut/julkaisuluettelo-1/julkaisujen-sivut/2013...>](#)
3. [Nortvig, A-M., Petersen, A. K., Balle, S. H. 2017. A Literature Review of the Factors Influencing E-Learning and Blended Learning in Relation to Learning Outcome, Student Satisfaction and Engagement. Electronic Journal of e-Learning 16 \(1\), 46–55. Hakupäivä 9.2.2021. <https://eric.ed.gov/?id=EJ1175336>](#)
4. [Räisänen, K. 2019. Monet yritykset ovat aivan liian jäykkiä ja hierarkkisia, sanoo jättiyhtiötä tutkinut Nora Buser – hänellä on niille yksinkertainen viesti: ”Jää nähtäväksi, pystyvätkö ne siihen”. Helsingin sanomat 16.9.2019. Hakupäivä 9.2.2021. <https://www.hs.fi/paivanlehti/16092019/art-2000006239929.html>](#)
5. [Buser, N. 2019. Absorptive Capacity 2.0: The Link between Knowledge and Innovation in Firms. Hampuri.](#)

Metatiedot

Nimeke: Opettajavaihto Saksaan – interaktiivinen yhteisopetus verkossa

Tekijä: Schroderus Mira; Kurttila Sanna

Aihe, asiasanat: etäopetus, kansainvälinen yhteistyö, korkeakouluopetus, korkeakoulupedagogiikka

Tiivistelmä: Oulun ammattikorkeakoulun sosiaali- ja terveysalan yksikön kaksi lehtoria toteuttivat syksyllä 2020 yhteisopetusta saksalaisille sosiaalialan opiskelijoille Stuttgartiin Duale Hochschule Baden-Württembergin professorin kanssa. Koronan johdosta opettajavaihto toteutettiin verkko-opetuksena englannin kielellä.

Aiheena oli erilaisten hyvinvointiyhteiskuntien sosiaalipolitiikka sosiaalityön näkökulmasta ja niiden vertailu. Vertailevan opintojakson tarkoituksena oli kehittää opiskelijoiden ymmärrystä ennen kaikkea heidän omasta yhteiskunnastaan. Opintojakson toteuttamisessa opiskelijälähtöisyys oli keskeisessä roolissa ja sen vuoksi käytettiin soveltaen interaktiivista opetusmenetelmää. Toteutus onnistui hyvin opiskelijoille tehdyn kyselyn ja opettajien kokemusten perusteella. Yhteistyön jatkosta mukana olleiden opettajien kesken on sovittu ja seuraavaa opintojaksoa suunnitellaan syksyille 2021.

Julkaisija: Oulun ammattikorkeakoulu, Oamk

Aikamääre: Julkaistu 2021-03-16

Pysyvä osoite: <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202102245918>

Kieli: suomi

Suhde: <http://urn.fi/URN:ISSN:1798-2022>, ePooki - Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut

Oikeudet: CC BY-NC-ND 4.0

Näin viittaat tähän julkaisuun

Schroderus, M. & Kurttila, S. 2021. Opettajavaihto Saksaan – interaktiivinen yhteisopetus verkossa. ePooki. Oulun ammattikorkeakoulun tutkimus- ja kehitystyön julkaisut 21. Hakupäivä xx.xx.xxxx. <http://urn.fi/urn:nbn:fi-fe202102245918>.